

2020/2134(INI)

14.1.2021

UDTALELSE

fra Udviklingsudvalget

til Udenrigsudvalget

om klimaændringernes indvirkning på menneskerettighederne og miljøforkæmperes rolle i denne sag
(2020/2134(INI))

Ordfører for udtalelse: Miguel Urbán Crespo

PA_NonLeg

FORSLAG

Udviklingsudvalget opfordrer Udenrigsudvalget, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

- A. der henviser til, at miljøforkæmpere i de seneste år i stadig stigende grad har været udsat for drab, kidnapninger, tortur, kønsbaseret vold, trusler, chikane, intimidering, smædekampagner, kriminalisering, retlig chikane, tvangsudsættelser og fordrivelse;
- B. der henviser til, at kriminaliseringen af miljøforkæmpere er blevet rutine i mange lande, og at offentlige forvaltningers strategiske søgsmål mod dem retter ressourcer, energi og fokus væk fra forkæmpernes arbejde og over på at overvinde langvarige og ofte grundløse retslige procedurer;
- C. der henviser til, at den økonomiske krise, som covid-19-pandemien forventes at forårsage, kan presse stater til at omdirigere midler fra miljøbeskyttelse for at stimulere økonomisk vækst på kort sigt, hvilket vil medføre øget brug af vold for at fordrive befolkningsgrupper fra deres jord og muliggøre udnyttelse af den;
 1. understreger, at udviklingslande, heriblandt små østater, er mest udsatte for klimaændringer, og at deres menneskerettighedsaktivister og miljøforkæmpere, som ofte er medlemmer af oprindelige eller traditionelle samfund, udsættes for flere former for vold, der spænder lige fra psykologiske og fysiske trusler til indskrænkning af deres frihed, retlig forfølgelse og sågar snigmord for at forsvare deres jord, arv og miljø mod konsekvenserne af udnyttelsen af naturressourcerne; anerkender, at miljøforkæmpernes indsats er afgørende, da de søger efter, udvikler og formidler holdbare løsninger og mekanismer, der skal sikre forebyggelse af, modstandsdygtighed mod og tilpasning til klimaændringerne for de mennesker, som bor i de berørte områder;
 2. minder om, at den fortsatte ødelæggelse og forringelse af biodiversiteten vil underminere udøvelsen af en lang række menneskerettigheder; beklager, at flere stater slet ikke er i nærheden af at opfylde målet om at mindske tabet af biodiversitet; minder om, at de skadelige følgevirkninger af forringelsen af økosystemerne i uforholdsmæssig høj grad påføres de fattigste og i visse tilfælde er den primære faktor, der forårsager fattigdom og sociale konflikter; minder igen om staternes pligt til effektivt at afhjælpe årsagerne til tabet af biodiversitet, bl.a. ved at integrere forpligtelser til at sikre bevarelse og bæredygtig udnyttelse af ressourcerne i den overordnede udviklingspolitik; påpeger mere generelt, at medlemsstaterne har en forpligtelse til ikke blot at beskytte miljøforkæmpere, men også at beskytte de økosystemer, som så mange menneskers rettigheder afhænger af;
 3. understreger, at befolkningerne i udviklingslandene er direkte afhængige af biodiversiteten for så vidt angår deres fødevarerikkerhed, sundhed og økonomiske sikkerhed; beklager, at den forringelse af biodiversiteten, som klimaændringerne forårsager, og det deraf følgende tab af ressourcer øger sårbarheden blandt de berørte befolkninger og er til skade for deres grundlæggende rettigheder og deres værdighed;
 4. understreger, at udviklingslandene ikke kan afhjælpe klimaændringernes konsekvenser på egen hånd, og at de ofte er afhængige af international hjælp med hensyn til deres krisestyringskapacitet og deres muligheder for at tilpasse sig til og forudse disse

konsekvenser; minder i denne forbindelse om, at de lande, der har undertegnet Parisaftalen, har forpligtet sig til at afsætte mindst 100 mia. USD om året til aktiviteter til afbødning af klimaændringerne og tilpasning til dem i udviklingslande for at styrke de berørte indbyggers modstandsdygtighed;

5. opfordrer Unionen og medlemsstaterne til på FN's næste generalforsamling at støtte den globale anerkendelse af retten til et sikkert, rent, sundt og bæredygtigt miljø;
6. fremhæver den meget vigtige rolle, som miljøaktivister spiller for at beskytte de grundlæggende rettigheder og værdigheden hos de mennesker, der berøres af klimaændringerne konsekvenser; understreger, at de spiller en afgørende rolle med hensyn til at fremhæve og beskytte vores offentlige goder, navnlig områder præget af oprindelige befolkningsgrupper og disses arv;
7. bemærker, at miljøaktivister ofte arbejder i farlige miljøer, hvor væbnede sammenstød, rovdrift og krybskytteri er udbredte problemer, mens miljøforringelse og udtømming af ressourcer blot forstærker disse spændinger;
8. udtrykker sin dybe bekymring over den øgede kriminalisering og forfølgelse af miljøaktivister i udviklingslande, der bliver ofre for angreb udført af mange forskellige gerningsmænd, herunder bevæbnede grupper og militser eller privatpersoner, og intimidering fra visse regeringer og multinationale selskaber, som i nogle områder investerer i projekter, der medvirker til udnyttelse af naturlige, ikkevedvarende ressourcer og dermed forårsager skovrydning, tab af biodiversitet og krænkelse af menneskerettigheder, som primært berører kvinder, lokalsamfund og oprindelige folk; minder i den henseende om, at oprindelige folk spiller en afgørende rolle for bæredygtig forvaltning af naturressourcerne og bevarelse af biodiversiteten; opfordrer EU til at undlade at finansiere projekter, der kan bidrage til forvisning af oprindelige folk fra deres hjemland; opfordrer de EU-medlemsstater, der endnu ikke har ratificeret Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) konvention nr. 169 om oprindelige folk og stammefolk, til at gøre det; opfordrer navnlig EU og dets partnerlande til at anerkende og beskytte oprindelige folks ret til sædvanebaseret ejerskab og kontrol over deres jord og naturressourcer som anført i FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder og ILO-konvention nr. 169 og til at overholde princippet om frit, forudgående og informeret samtykke ved at muliggøre kollektiv registrering af arealanvendelse; fordømmer ethvert forsøg på at deregulere miljø- og menneskerettighedsbeskyttelsen i forbindelse med covid-19-pandemien og andre kriser; udtrykker bekymring over situationen for miljøforkæmpere og whistleblowere i hele verden; opfordrer Kommissionen til at bakke op om miljøforkæmpere over hele verden og sikre en handlingsplan mod den øgede brug af vold for at tvinge lokalsamfund væk fra deres jord i en tid med frygt på grund af covid-19-pandemien;
9. påpeger, at angreb og trusler forekommer overalt i verden, men at FN's særlige rapportør om situationen for menneskerettighedsforkæmpere har anført, at den er særlig alvorlig i Latinamerika og Asien, hvor visse internationale investorer, selskaber og lokale myndigheder ignorerer befolkningens legitime interesser; bemærker, at mange tilfælde af konflikter og overtrædelser finder sted som følge af økonomisk ulighed og social udstødelse; tager afstand fra den retlige forfølgelse og kriminalisering af miljøaktivister i Amazonområdet, hvor der ses en stigning i forekomsten af angreb, drab og forfølgelse af miljøaktivister; tager afstand fra det stigende antal angreb på og

forfølgelsen af miljøaktivister i Honduras og de nylige drab på Guapinol-miljøaktivister; bemærker, at der i løbet af de seneste tre år er registreret 578 drab på forkæmpere for miljørettigheder, jordrettigheder og oprindelige folks rettigheder; understreger, at Filippinerne konsekvent står øverst på listen over lande, hvor det er farligst at være miljøforkæmper; gentager – i betragtning af de alvorlige krænkelse af menneskerettighederne i Filippinerne og manglen på en mærkbart øget vilje hos de filippinske myndigheder til at samarbejde – sin opfordring til Kommissionen om at indlede den procedure, der kan føre til midlertidig tilbagetrækning af præferencer under den generelle toldpræferenceordning plus (GSP+);

10. opfordrer Kommissionen til at sikre uafhængige konsekvensanalyser forud for indgåelse af handels- og samarbejdsaftaler og gennemførelse af udviklingsprojekter, idet der navnlig fokuseres på måling og forebyggelse af deres konsekvenser for lokalbefolkningers rettigheder; insisterer på, at konsekvensanalyser foretages med betydelig deltagelse fra civilsamfundet og lokalsamfundene, og at resultaterne tages behørigt i betragtning i økonomiske aftaler og udviklingsprojekter; opfordrer Kommissionen til at revurdere gennemførelsen af projekter i tilfælde af krænkelse af menneskerettighederne;
11. understreger, at miljøforkæmpere i udviklingslande spiller en afgørende rolle med hensyn til at beskytte skove og økosystemer, og at jordområder, der forvaltes af oprindelige folk, i mindre grad er udsat for skovrydning og bevares bedre end beskyttelseszoner, hvor oprindelige folk udelukkes;
12. udtrykker sin dybe bekymring over, at klimaændringerne vil medføre ødelæggelse af beboelige landområder, udpining af økosystemer og øget ørkendannelse i visse områder, navnlig i udviklingslande; mener, at indvirkningen fra klimaændringerne inden for de næste få år vil tvinge mange til at flytte, da deres jord ikke længere er beboelig, og som sådan vil frembringe flere miljømigranter fra både udviklings- og industrilande; påpeger, at der i den henseende og for at sikre beskyttelse af menneskerettigheder og værdighed er behov for at overveje international anerkendelse af statussen som miljøflygtning; bemærker i denne forbindelse, at flygtningekonventionen fra 1951 ikke omfatter beskyttelse af personer, der er fordrevet af miljømæssige årsager; opfordrer til, at den fælles terminologi på både internationalt plan og EU-plan præciseres for så vidt angår betingelserne for mennesker, der flytter som følge af klimaændringer; henleder i den henseende opmærksomheden på FN's Menneskerettighedskomité's skelsættende afgørelse i sagen Teitiota mod New Zealand, hvori det anerkendes, at mennesker, der flygter fra klimarelaterede katastrofer og naturkatastrofer, med rette kan kræve international beskyttelse i henhold til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at gøre status og vurdere denne afgørelses incitament til at fastlægge en fælles terminologi på internationalt plan og EU-plan for så vidt angår betingelserne for klimaforanlediget migration og til at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre fuld beskyttelse af klimafordrevne personer i henhold til EU-retten og etablere et tilstrækkeligt asylsystem samt skabe kanaler for sikker og regulær migration; opfordrer EU og dets medlemsstater til som led i reformen af EU's migrations- og asylpolitik at udvikle og vedtage hensigtsmæssige foranstaltninger såsom mobilitetsordninger, uddannelse og omskoling af arbejdstagere fra tredjelande, der er særlig berørt af klimaændringernes negative følgevirkninger; opfordrer til brug af humanitære visa til og midlertidig beskyttelse af personer, der fordrives af pludselige katastrofer, og til permanent modtagelse af

personer, som kommer fra lande, der er ved at blive ubeboelige på grund af klimaændringerne eller allerede er det;

13. skønner, at indførelsen af EU-lovgivning om bindende, harmoniseret og obligatorisk rettidig omhu for virksomheder kan bidrage til at forbedre forsvaret af menneskerettighederne og overholdelsen af miljøstandarder i kampen mod straffrihed og klimaændringer i udviklingslandene og bidrage til gennemførelsen af FN's mål for bæredygtig udvikling, Parisaftalen og målsætningerne i den europæiske grønne pagt; understreger, at fremtidig lovgivning skal tage hensyn til de særlige behov og rettigheder for kvinder og sårbare grupper såsom børn og oprindelige folk; opfordrer Kommissionen til fortsat at arbejde hen imod godkendelsen af FN's bindende traktat for transnationale selskaber om menneskerettigheder; glæder sig i denne forbindelse over Kommissionens plan om at fremlægge et udkast til et lovforslag om dette emne, der sikrer adgang til klage og domstolsprøvelse for ofre for krænkelse af menneskerettighederne, og som omfatter mekanismer til udøvelse af retten til retlig prøvelse og ansvarliggørelse for de berørte lokalsamfund; påpeger den vigtige rolle, som den private sektor og investeringer i kampen mod klimaændringerne spiller; fremhæver de påviste fordele for virksomheder ved at udvise en ansvarlig forretningspraksis; gentager, at EU's investerings- og handelsaftaler bør omfatte bindende og retskraftige bestemmelser om afhjælpning af klimaændringer, skovrydning, tab af biodiversitet og beskyttelse af oprindelige folks og lokalsamfunds rettigheder, som bør understøttes af en effektiv overvågnings- og håndhævelsesmekanisme; mener, ud fra et udviklingsmæssigt perspektiv, at revisionen af EU's handelspolitik bør omdefinere, fremme og styrke beskyttelsen af miljø- og menneskerettighederne; understreger, at forpligtelsen til rettidig omhu inden for sociale rettigheder, miljørettigheder og menneskerettigheder skal håndhæves i forbindelse med nye handelsmekanismer såsom frihandelsaftaler, økonomiske partnerskabsaftaler, generelle toldpræferenceordninger og investeringsaftaler;
14. minder om, at de negative konsekvenser af klimaændringerne undergraver et lands udviklingsmuligheder, idet de forstærker allerede eksisterende uligheder såsom kønsskævheder; understreger, at konsekvenserne af klimaændringerne er værre for mere sårbare personer såsom kvinder og piger, og at 80 % af de personer, der er fordrevet på grund af klimaændringer, er kvinder; glæder sig over de tilsagn, som Kommissionens næstformand Frans Timmermans har afgivet om afhjælpning af uligheder mellem kønnene, som forværres af klimaændringer; opfordrer indtrængende Kommissionen til at integrere kønsaspektet og klimaretfærdighed i formuleringen og gennemførelsen af alle politikker, der indvirker på kvinders og pigers situation, og til at fremme deltagelsen af kvinder fra oprindelige folk, kvinderettighedsforkæmpere og alle marginaliserede kønssamfund inden for rammerne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer;
15. opfordrer Kommissionen til nøje at kontrollere, at de infrastruktur- og energiprojekter, der finansieres gennem de forskellige instrumenter for udviklingssamarbejde og eksternt politik, herunder gennem Den Europæiske Investeringsbank, respekterer menneskerettighederne, målene for bæredygtig udvikling, Parismålene for bekæmpelse af klimaændringer og den europæiske grønne pagt og ikke bringer dem i fare; understreger, at de aktiviteter, der finansieres gennem institutioner for udviklingsfinansiering uden samtykke fra eller reel høring af lokalsamfund og marginaliserede grupper, kan indebære trusler mod menneskerettigheder og

miljøforkæmpere; opfordrer i denne henseende til en omhyggelig evaluering af, om de foreslåede projekter er blevet formuleret i samråd med oprindelige folk og lokalsamfund og har inddraget deres erfaringer og viden om det lokale miljø, menneskerettigheder og udviklingsbehov; understreger, at en række miljømæssige konflikter kunne undgås ved på forhånd at høre og aktivt inddrage lokalsamfund, oprindelige folk og miljøaktivister; minder mere generelt om, at en rettighedsbaseret tilgang bør implementeres og følges konsekvent i alle officielle projekter, som finansieres med udviklingsbistand, navnlig for så vidt angår kvægnomaders og oprindelige folks rettigheder, og at denne tilgang kræver adgang til reelle muligheder for klage og retlig prøvelse, jf. Kommissionens henstilling 2013/396/EU af 11. juni 2013, især i tilfælde, hvor klimatiltag tilsidesætter deres rettigheder; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at øge støtten til udviklingslandene for at opnå holdbare løsninger for personer, der fordrives af miljømæssige årsager, heriblandt oprindelige folk, kvægnomader og andre befolkningsgrupper i landdistrikterne, hvis traditionelle indtjeningskilder er blevet ødelagt af klimaændringernes konsekvenser, og for at finde nye indtjeningskilder, som er bedre tilpasset til det ændrede klima;

16. understreger, at miljøaktivisternes handlinger er helt i tråd med målene for bæredygtig udvikling, og at systemisk gennemførelse af disse mål bør tilstræbes på lokalt, nationalt og internationalt plan;
17. opfordrer Kommissionen til at forstærke rammerne for beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere og miljøaktivister ved at skabe muligheder for at gøre dem mere bevidste om deres rettigheder og de beskyttelsesforanstaltninger, som de kan drage fordel af, og til at styrke netværket og forbindelserne mellem de organisationer, der deltager i kampen mod klimaændringerne og tabet af biodiversitet i udviklingslandene og resten af verden; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at anerkende, at forkæmpere for biodiversitet, som bidrager til en sikker, ren, sund og bæredygtig udvikling, også er menneskerettighedsforkæmpere; opfordrer i denne henseende EU og dets medlemsstater til at undersøge mulighederne for at give naturen status som juridisk person og derved styrke den retlige beskyttelse af miljøet; opfordrer Kommissionen til at rette særlig opmærksomhed mod kvindelige menneskerettighedsforkæmperes differentierede behov for beskyttelse, idet deres rolle som effektive igangsættere af forandringer anerkendes, navnlig for så vidt angår klimatiltag; understreger i den forbindelse behovet for at støtte kapacitetsopbygning og kvinders rolle som opdragere og drivkræfter for forandring samt behovet for at sikre tilstrækkelig finansiering til disse organisationer; minder om, hvor ofte kvindelige ledere i lokalsamfund og kvindelige miljøaktivister bliver ofre for undertrykkelse og sågar mord som i tilfældet med de tapre aktivister, der er blevet nomineret og udvalgt til at modtage Europa-Parlamentets Sakharovpris for tankefrihed, nemlig Marielle Franco fra Brasilien, som blev myrdet i 2018, og Berta Cáceres fra Honduras, der blev myrdet i 2016; opfordrer Kommissionen til at kræve effektiv efterforskning og retsforfølgelse af de ansvarlige for mord på miljøaktivister; fremhæver bestemmelserne i Escazú-aftalen om international miljølovgivning, navnlig med hensyn til sammenhængen mellem miljømæssige rettigheder og menneskerettigheder og behovet for at beskytte miljøaktivister; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at indgå lignende aftaler med andre makroregioner i verden;
18. opfordrer Kommissionen til at yde tilstrækkelig støtte til lokale, regionale og internationale netværk af miljøforkæmpere for at fremme deres samarbejde og gøre det

muligt for dem at intensivere deres aktiviteter og bidrag til beskyttelse af naturlige økosystemer; opfordrer til at mobilisere økonomiske ressourcer til miljøforkæmpere, så de kan investere i bedre udstyr til mere effektiv observation af områder, der er truet af klimaændringerne, og til at yde støtte til indsamling af videnskabelige data og eksempler på bedste praksis, udvikling af miljøuddannelsesprogrammer for tilpasning til miljømæssige forandringer og udviklingsprojekter, der skal sikre bedre miljøforhold og livskvalitet; opfordrer indtrængende partnerlandene til at vedtage foranstaltninger, der skal sikre effektiv inddragelse af oprindelige folk i foranstaltninger rettet mod tilpasning til og afbødning af klimaændringerne og til med henblik herpå at yde teknisk og økonomisk støtte direkte til oprindelige folk for at understøtte autonomi og territorial kontrol og forvaltning;

19. opfordrer til, at EU bakker op om en regional tilgang som reaktion på klimaændringernes konsekvenser i udviklingslandene for at give decentrale lokale myndigheder, lokale civilsamfundsorganisationer og miljøaktivister en større rolle i bekæmpelsen af de miljømæssige, sociale og økonomiske følgevirkninger af klimaændringerne;
20. opfordrer Rådet og Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) til at styrke anvendelsen af deres retningslinjer for støtte til menneskerettighedsforkæmpere, systematisk at overveje foranstaltninger, der skal beskytte menneskerettighedsforkæmpere, og ikke blot reagere på bestemte situationer, men udforme en langsigtet strategi, som beskytter menneskerettighedsforkæmpere så effektivt som muligt;
21. opfordrer indtrængende Kommissionen til at yde støtte til staterne til indførelse af beskyttelsesmekanismer og lovgivning, som definerer miljøforkæmpere, anerkender deres arbejde og garanterer dem beskyttelse;
22. mener, at Rådet og EU-Udenrigstjenesten bør forelægge Europa-Parlamentet en årsberetning om EU's foranstaltninger til beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere;
23. opfordrer til øget politisk og økonomisk støtte til miljøforkæmpere og fordømmer systematisk alle repressalier mod dem;
24. opfordrer EU til i overensstemmelse med FN's Menneskerettighedsråds resolution 40/11 af 21. marts 2019 at fremme offentlighedens kendskab til og deltagelse i beslutningsprocesser på miljøområdet, herunder civilsamfundet, kvinder, børn, unge, oprindelige folk, befolkninger i landdistrikter og lokalsamfund, og ikke kun begrænset til udviklingslandene, men på globalt plan.

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	14.1.2021
Resultat af den endelige afstemning	+: 12 -: 3 0: 8
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Norbert Neuser, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Michèle Rivasi, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Barry Andrews

RESULTAT AF AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I RÅDGIVENDE UDVALG

12	+
S&D	Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Pierfrancesco Majorino, Norbert Neuser
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, Jan-Christoph Oetjen
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Michèle Rivasi
The Left	Miguel Urbán Crespo

3	-
ECR	Ryszard Czarnecki
ID	Gianna Gancia, Bernhard Zimniok

8	0
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
ID	Dominique Bilde

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller